

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Advokatfirmaet Hjort
Postboks 471 Sentrum
0105 OSLO

Middelthuns gate 29

Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

07 JAN 2008

Vår dato:
Vår ref.: NVE 200707749-7 emp/hgd
Arkiv: 623
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Hans George Dahl
22 95 92 62

NVEs vurdering i klage på Niingen Kraftlags tariffer for 2007 - vedtak

Advokatfirmaet Hjort (Hjort) klager på vegne av Evenes Kraftforsyning (EK) på Niingen Kraftlags (NK) tariffing av EKs kraftuttak i Niingen kraftstasjon i Bogen. NVE har vurdert NKs tariffpraksis etter gjeldende regler i energiloven og tilhørende forskrifter. NVE finner at EK har en tariffingspraksis som er i strid med regelverket.

Saksopplysninger

Hjort klager i brev av 31.august 2007 på NKs tariffing av EKs kraftuttak i Niingen kraftstasjon i Bogen i 2007, og viser til § 17-1 om produksjonsrelaterte nettanlegg og § 17-2 om ordinære uttak direkte fra kraftverk i forskrift av 11.mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften). Hjort gir i brev av 31.august 2007 en oversikt over nettbildet i det aktuelle område:

- Niingen kraftstasjon eies av Niingen Kraftlag (NK) og har en ytelse på 14 MW.
- Produksjonen utveksles dels mot EKs distribusjonsnett (2,5 MW) og dels mot NKs 66 kV linje mellom Niingen og Evenesmark (11,5 MW). EKs forbruk i Evenesmark er på 6 MW.
- Evenesmark transformatorstasjon eies og driftes av EK, og inngår i EKs regionalnett. Fra Evenesmark transformatorstasjon går det en linje mot EKs forsyningsområde i Bogen. Linjen ligger normalt brutt, men kan brukes som en reserveløsning.
- Kraftutvekslingen skjer via et 6,6 kV koblingsanlegg i kraftstasjonen og tilhørende transformatorer.
- EK eier trafoen som transformerer kraft opp til spenningsnivået i EKs distribusjonsnett, mens NK eier all anlegg på kraftstasjonssiden av trafoen.
- 66 kV linjen mellom Niingen og Evenesmark har ikke hatt inntektsramme før 1.januar 2007.
- NK har avregnet EK punkttariffer for kraftuttaket i Niingen kraftstasjon i 2007. Punkttariffene var beregnet etter alminnelige regler for tariffing, jf. kapitel 14 i kontrollforskriften.

Hjort viser til kontrollforskriftens § 17-2 om ordinære uttak direkte fra kraftverk, hvor det står:

"For uttak til distribusjonsnett direkte fra felles nettanlegg tilknyttet kraftverk hvor det over året er netto innmating mot regional- eller sentralnettet, skal andre tariffledd beregnes slik at hele gevinsten, sett i forhold til tariffen ved direkte tilknytning mot sentralnettet, tilfaller uttaket. Kostnader i nettanlegg som kun benyttes til uttak, skal dekkes av distribusjonsnettet. Uttak skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet, jf. § 14-1."

Hjort skriver i brev av 31. august 2007 at alle de vilkårene som bestemmelsen oppstiller er oppfylt:

- Det er tale om uttak til distribusjonsnett, selv om EKs distribusjonsnett i Bogen hadde et spenningsnivå på ca 24 kV.
- Uttaket er direkte fra felles nettanlegg, der siste felles nettanlegg er samleskinnen ved 6,6 kV anlegget i Niingen.
- Det var over året netto innmatning mot regional- eller sentralnett. Innmatningen mot Evenesmark transformatorstasjon var større enn EKs uttak i Niingen kraftstasjon.

Hjort bemerker også at de aktuelle anleggene ikke inngår i et større nettområde med flere tilknyttede kunder, men i et lite isolert nett ved EKs transformatoranlegg. Hjort mener at § 17-2 i kontrollforskriften kommer til anvendelse ved EKs uttak i Niingen kraftstasjon, og at EK har blitt avkrevd for høye tariffer i 2007. Differansen kreves utbetalt.

Hjort viser videre til kontrollforskriftens § 17-1 som skiller mellom produksjonsrelaterte nettanlegg og ordinære nettanlegg, og mener at linjen mellom Niingen Kraftstasjon og trafostasjon i Evenesmark er et produksjonsrelatert nett. Hjort viser også til NVEs rundskriv fra 2006 hvor det står at *"hvis anlegget ville vært tilsvarende kostnadmessig dimensjonert både med og uten innmating av produksjon, er anleggets hovedfunksjon å anse som et ordinært nettanlegg. I motsattfall er anlegget å regne som et produksjonsrelatert nettanlegg."* Videre bemerker Hjort følgende forhold:

- Linjen er dimensjonert for å tåle hele produksjonen i Bogen på 14 MVA. Linjen er da dimensjonert tilsvarende produksjonens utveksling mot EKs samleskinne i regionalnettet pluss EKs direkte uttak til distribusjonsnettet i Bogen. Begrunnelsen er at EKs lokale avgang kan være ute av drift, og anlegge må da være dimensjonert for å kunne mate all produksjon inn på samleskinnen. Hvis det ikke hadde eksistert produksjon i Bogen ville linjen vært dimensjonert etter EKs uttak. Hjort mener at hovedfunksjonen er transport av produksjon fra Bogen mot EKs samleskinne i regionalnettet, at linjen ikke ville vært kostnadmessig likt dimensjonert uten produksjonen og dermed at linjen er et produksjonsrelatert nettanlegg. Kostnadene i linjen mellom Niingen kraftstasjon og Evenesmark skal derfor fordeles i henhold til § 17-1 i kontrollforskriften.
- Linjen har fått inntektsramme fra 1. januar 2007. NK (som eier linjen og kraftverket) har lagt hele denne inntektsrammen på forbruket, og ikke belastet Niingen kraftverk noen andel av denne.
- Hjort viser til § 17-1 der det framgår at bare en "rimelig andel" av kostnadene ved anlegg definert etter § 17-1 skal kunne inngå i tariffgrunnlaget for andre tariffledd for uttak, og at resten skal belastes produsenten.

Hjort anmoder, på vegne av EK, NVE om å pålegge NK å trekke produsentenes andel av kostnadene ved de produksjonsrelaterte nettanleggene ut av tariffgrunnlaget for andre tariffledd for uttak, og i stedet belaste produksjonen i Niingen kraftstasjon disse kostnadene.

NK kom med sine kommentarer til klagen i brev av 16.oktober 2007, og presenter her en oversikt over:

1. Effektuttaket i toppplasttimen for Bogen og Evenesmark i 2004:

- Uttaket i Bogen time 11 den 30.01.04: 4,045 MW
- Uttaket i Evenesmark time 11 30.01.04: 3,81 MW
- Effekt på transformatoren i Bogen: 7,8 MVA

2. Høyeste enkeltuttak i Bogen i 2005 til 2007:

- 04.01.07 time 15 hadde EK et uttak på 5,9 MW
- 21.03.06 time 9 hadde EK et uttak på 2,4 MW
- 09.12.05 time 11 hadde EK et uttak på 4,6 MW

NK opplyser at de skal levere fastkraft til Evenes gjennom uttaket i Niingen kraftstasjon. Kontrakt- og konsesjonskraften som skal tas ut har en brukstid på 5000 timer og ca. 2,5 MW i effekt. Transformator størrelsen er i følge NK på 7,8 MVA, og ikke 2,5 MW som EK oppgir. Bakgrunnen for transformatorens størrelse er i følge NK et ønske fra EKs om å nytte Bogenavgangen som reserve for sitt nett.

Niingen kraftverk har installert 14 MW ytelse. Midlere aggregatlast er ca. 11 MW. Kraftverket driftes normalt i ca. 10 måneder per år, hvilket gjør at i ca. 2 av årets måneder er det ikke innmating fra kraftverket til de overnevnte nettanleggene.

På bakgrunn av de overnevnte uttakene skriver NK at transformatoren i Bogen synes å kunne håndtere hele Evenes sitt uttak i toppplasttimene, også de høyeste enkeltuttakene. NK mener at siden nettanleggene forbundet med uttaket i Bogen har kapasitet til (og nyttes til) både å forsyne hele EKs kundemasse samt å fungere som reserve for Evenesmark transformatorstasjon, er anlegget kostnadsmessig dimensjonert over hva innmatingens behov er. Siden anlegget er kostnadsmessig dimensjonert over hva innmatingens behov er anleggets hovedfunksjon å anse som ordinært nettanlegg. NK opplyser også at nettanleggene mellom kraftproduksjonen og samleskinne i Evenesmark, er dimensjonert slik at de fungerer som reserve ved feil i EKs anlegg i Evenesmark. Nettanleggene må da være om lag tilsvarende dimensjonert både med og uten produksjon, og er derfor å anse som et ordinært nettanlegg.

NK skriver også i sitt brev av 16.oktober 2007 at § 17-2 i kontrollforskriften skal virke som en unntaksregel, og at det skal svært mye til for å avvike fra de tariffingsmessige hovedprinsippene. NK mener de har fremlagt dokumentasjon som viser at deres nettanlegg er et ordinært nettanlegg, og at det er korrekt når de ikke tarifferer uttak i Bogen etter § 17-2.

NVEs vurdering

NVE vurderer saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter. Det vises spesielt til forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariff (kontrollforskriften). Kontrollforskriften gir nærmere rammer for hvordan nettselskapene skal utarbeide sine tariff. I tråd med forskriften er nettselskapene selv ansvarlige for å fastsette tariff som er i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Dersom NVE likevel får informasjon om at et nettselskap har en tariffpraksis som er i strid med regelverket, kan NVE treffe vedtak med hjemmel i kontrollforskriftens § 18-1, som sier at: "Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi de pålegg som

er nødvendige for gjennomføring av denne forskriften og vilkår satt i konsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat i medhold av energiloven."

NVE vil innledningsvis påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt til å imøtegå alt det en part har anført. NVE vil ta for seg partenes anførsler ut fra det som har relevans for saken og det som ellers er av betydning for å begrunne vår avgjørelse.

NVE legger til grunn at saken dreier seg om tre ulike forhold. De er a) hvorvidt NK skal tariffere EKs uttak i Bogen etter § 17-2 i kontrollforskriften, b) om EK eventuelt har krav på få utbetalt differansen mellom ordinære tariffere og tariffere utformet etter § 17-2, og c) hvorvidt anlegget mellom Niingen Kraftstasjon og trafostasjon i Evenesmark er et ordinært nettanlegg eller et produksjonsrelatert nettanlegg i henhold til § 17-1 i kontrollforskriften.

Tarifiering etter § 17-2 i kontrollforskriften

Kontrollforskriftens § 17-2 om ordinære uttak direkte fra kraftverk lyder:

"For uttak til distribusjonsnett direkte fra felles nettanlegg tilknyttet kraftverk hvor det over året er netto innmating mot regional- og sentralnett, skal andre tariffledd beregnes slik at hele gevinsten, sett i forhold til tariffen ved direkte tilknytning mot sentralnettet, tilfaller uttaket. Kostnader i nettanlegg som kun benyttes til uttak, skal dekkes av distribusjonsnettet. Uttak skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet, jf. § 14.1."

Bestemmelsen ble tatt inn i regelverket med virkning fra 1. januar 2002, og senere endret med virkning fra 1. januar 2006. I forarbeidet til endringen i 2006 skriver NVE at *"forslaget innebærer en tilpasning av bestemmelsen til dagens tariffingspraksis i sentralnettet. NVE vil presisere at forslaget ikke endrer formålet med bestemmelsen eller hvilke tilfeller som omfattes av bestemmelsen."* Videre står det i forarbeidet at § 17-2 er en unntaksbestemmelse, og skal kun komme til anvendelse i et begrenset antall tilfeller.

Som en hovedregel skal alle nettkunder som har uttak av kraft fra nettet tariffes etter bestemmelsene i kapittel 14 i kontrollforskriften. Tariffene for innmating av produksjon skal som en hovedregel tariffes etter kapittel 16 i kontrollforskriften. Kun ved spesielle tilfeller skal hovedprinsippene for tariffing avvikes, som kan være tilfeller der tariffing etter hovedprinsippene ikke er praktiserbare eller gir uønskede eller urimelige virkninger.

Bakgrunnen for § 17-2 i kontrollforskriften er OEDs vedtak fra 25. mars 1999 om tariffing av uttak i produksjonsnære strøk. Vedtaket innebar at:

- All innmating i utgangspunktet skal belastes et effektledd tilsvarende sentralnettes satser.
- Samlet innbetaling fra effektleddet for innmating til et nett skal ikke overskride nettes inntektsramme (inklusive kostnadene for tilknytning til sentralnettet) fratrukket inntektene fra tilknytnings- og energileddene for både innmating og uttak til det samme nettet.
- Lokalt uttak skal belastes de resterende kostnadene i nettet.

Formålet ved innføringen av § 17-2 var å videreføre prinsippet i OEDs vedtak, om at hele gevinsten ved samlokalisering skal tilfalle uttaket. OEDs vedtak forutsetter at gevinsten ved tariffing av innmating og uttak mot overliggende nett er større enn inntektsrammen for nettanleggene mellom kraftstasjonen og overliggende nett. I § 17-2 fremkommer det at gevinsten i slike tilfeller skal tilfalle uttaket slik at total inntekt ikke overstiger inntektsrammen. Det medfører at selv om EKs uttak i Bogen passer til det nettbildet som normalt ligger til grunn for spørsmål om tariffing etter § 17-2, er ikke dette alene tilstrekkelig for at uttaket skal tariffes etter bestemmelsen.

Klassifisering etter § 17-1 i kontrollforskriften

NVE er av den oppfatning at kontrollforskriftens § 17-2 må sees i sammenheng med kontrollforskriftens § 17-1. I forarbeidene til § 17-2 står det blant annet at:

”Forslaget innebærer en utvidelse av gjeldende § 17-1, og vil i hovedsak omfatte produksjonsrelaterte nettanlegg som faller utenom § 17-1 på grunn av lokalt uttak.”

Ordlyden i forarbeidene betyr i prinsippet at anlegg som faller innefor § 17-2 er ordinære nettanlegg hvor kostnadene i anlegget i sin helhet hadde vært dekket av produsenten hvis det aktuelle uttaket ble fjernet.

I kontrollforskriftens § 17-1 står det:

”Kostnadene ved produksjonsrelaterte nettanlegg skal dekkes av produsenten og ikke inngå i tariffgrunnlaget for uttak. Med produksjonsrelaterte nettanlegg menes kraftledninger og andre nettanlegg der hovedfunksjonen er overføring av kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utveklingspunkt i nettet.”

Dersom anleggene i det mellomliggende nettet har som hovedfunksjon å overføre kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utveklingspunkt i nettet, kan en rimelig andel av kostnadene i inngå i tariffgrunnlaget for eventuelle uttak. De resterende kostnadene skal dekkes av produsenten. Klassifiseringen av anlegg som et produksjonsrelatert nettanlegg eller ordinært nettanlegg skal gjøres på bakgrunn av en helhetsvurdering av anleggets hovedfunksjon. Historisk utvikling eller eierforhold i nettet skal ikke legges til grunn for klassifiseringen. Der er anleggets hovedfunksjon ved tarifferingstidspunkt som er avgjørende.

NK skriver i sitt brev av 16.oktober 2007 at siden anlegget er kostnadsmessig dimensjonert over innmatingens behov er anleggets hovedfunksjon å anse som ordinært nettanlegg, og viser til Hjorts sitat fra NVEs rundskriv nummer EMP 1/2006. I NVEs rundskriv står det at *”dersom anlegget ville vært tilsvarende kostnadsmessig dimensjonert både med og uten innmating av produksjon, er anleggets hovedfunksjon å anse som et ordinært nettanlegg. I motsatt fall er anlegget å regne som produksjonsrelatert nettanlegg.”* Det avgjørende elementet er altså om den kostnadsmessige dimensjoneringen er lik med eller uten produksjon, ikke forbruk.

Som NVE skriver i rundskriv nummer EMP 1/2006 vil anlegg som omfattes av bestemmelsen normalt være enkeltkomponenter, eventuelt omfatte anlegg av radiell karakter. Masket nett på et gitt spenningsnivå, selv om det er mye tilknyttet produksjon, vil normalt ikke være å anse som produksjonsrelaterte nettanlegg.

I følge NK var EKs maksimale effektuttak i Bogen på 5,9 MW i 2007, 2,4 MW i 2006 og 4,6 MW i 2005. Produksjonen i Niingen kraftstasjon har en ytelse på 14 MW med en midlere aggregatlast på ca. 10 MW. I kraftsystemutredningen for nordre Norland og Sør-Troms 2007-2016 fremkommer det at:

- Niingen kraftverk har en normal produksjon på 76,2 GWh.
- I 2005 var produksjonen på 57,8 GWh og EKs uttak i Bogen var på 13,8 GWh.
- I 2006 var produksjonen på 82,1 GWh og EKs uttak i Bogen var på 9,0 GWh.
- EKs maksimale effektuttak fra Niingen kraftstasjon var på 2,6 MW i 2005 og 2,4 MW i 2006. NK opplyser i brev av 16.oktober 2007 at det maksimale effektuttaket i Bogen var på henholdsvis 4,6 GWh og 2,4 GWh

NVE er av den oppfatning at anlegget mellom Niingen kraftstasjon og utveklingspunktet i Evenesmark er et produksjonsrelatert nettanlegg. Anleggets hovedfunksjon er etter NVEs vurdering å overføre kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utveklingspunkt i nettet. NVE er også av den oppfatning at anlegget er av radiell karakter.

Anlegget er også etter NVEs vurdering ikke tilsvarende kostnadmessig dimensjonert med innmating av produksjon som uten innmating av produksjon. Uten produksjonen måtte anlegget nødvendigvis vært dimensjonert etter EK uttak i Bogen. Om linjen også skulle fungere som en reserve for EKs uttak i Evenesmark måtte anlegget vært dimensjonert for en effekt på ca 8,5 MW. Med produksjonen i Niingen kraftverk er anlegget dimensjonert etter kraftproduksjonen på 14 MW.

Ved uttak i produksjonsrelaterte anlegg skal uttaket etter gjeldene forskriftstekst dekke en rimelig andel av kostnadene i produksjonsrelaterte anlegget. Hva uttaket skal betale i slike tilfeller er nærmere regulert i kontrollforskriftens § 17- 1 andre og tredje ledd:

”Når det er tilknyttet uttak direkte til produksjonsrelaterte kan en rimelig andel av kostnadene ved disse anleggene inngå i tariffgrunnlaget for andre tariffledd for uttak.”

”Andre tariffledd skal likevel ikke overstige tilsvarende tariffledd referert nærmeste tilknytningspunkt mot tilgrensede ordinære nettanlegg. Uttak fra produksjonsrelaterte nettanlegg skal avregnes energiledd jf. § 14-1 og § 14-2.”

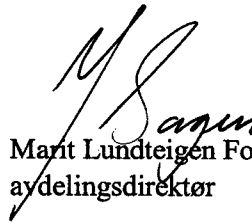
NVE kan ikke se at det i denne aktuelle saken er et fordelingsproblem i de tilknytningspunktene det vises til i saken. En tariffing etter § 17-2 forutsetter at gevinsten ved tariffing av innmating og uttak mot overliggende nett er større enn inntektsrammen for nettanleggene mellom kraftstasjonen og overliggende nett. Gevinsten skal i slike tilfeller tilfalle uttaket, jf. § 17-2. NVE kan ikke se at en tariffing etter kontrollforskriftens § 17-1 gir en gevinst over inntektsrammen som skal tilfalle uttaket i Bogen.

Vedtak

NVE finner at Niingen Kraftlags tariffpraksis har vært i strid med § 17-1 i kontrollforskriften. NVE er av den oppfatning at anlegget mellom Niingen kraftstasjon og Evenesmark er et produksjonsrelatert nettanlegg. Kostnadene i linjen mellom Niingen kraftstasjon og Evenesmark skal derfor fordeles i henhold til § 17-1 i kontrollforskriften. Tariffering etter kontrollforskriftens § 17-2 kommer ikke til anvendelse på Evenes Kraftforsynings uttak i Bogen. NVE forutsetter at Niingen Kraftlag bringer forholdet i orden.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf forvaltningslovens kap VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør
Torfinn Jonassen
seksjonssjef